

VÄGEN TILL JOBB

24 september 2015

NÄRODLAD
POLITIK

CENTERPARTIET

INLEDNING: EN BÄTTRE VÄG IN I SAMHÄLLET

Just nu flyr många människor från krig och konflikt för att ta sig till Sverige. Asylansökningarna ligger på samma nivåer som rekordåren från 1990-talet. Med de krig och konflikter som rasar i vår omvärld är det uppenbart att vi behöver en migrationspolitik som på allvar slår vakt om mänskliga rättigheter. När människor flyr från kriget i Syrien, från terrororganisationen Islamiska Statens förtryck eller militärdiktaturen i Eritrea måste Sverige och Europa kunna ge en fristad.

I detta läge ställs ännu större krav på att integrationen fungerar. Sveriges integrationspolitik har stora brister. Reglerna för arbets- och bostadsmarknader är anpassade för en annan tid, med andra utmaningar. Det krävs stora reformer för att undvika växande utanförskap och motsättningar i samhället, så att människor i stället snabbt kan bli en del av samhället och komma in i arbete.

Centerpartiet presenterar nu betydande reformer för att integrationen ska fungera bättre och flyktingarna snabbare ska kunna få ett jobb. Det innefattar fler möjligheter för flyktingar att komma in via enklare jobb, att införa en särskild lära-svenska-praktik, att skapa lärlingsjobb (yrkesintroduktionsanställningar) för nyanlända och incitament i etableringsersättningen att ta ett jobb. Det handlar också om större strukturreformer, som gör det lättare för alla arbetslösa att få ett jobb, som möjligheten att själv välja arbetsförmedlare och en flexiblare och mer rättvis arbetsrätt. Vi föreslår också strukturreformer på bostadsmarknaden och system för att våra kommuner ska få möjlighet att erbjuda ett värdigt mottagande.

I denna rapport presenteras utöver detta en särskild satsning, en integrationsmiljard, för att ge flyktingar viktiga nycklar in i det svenska samhället, med fokus på språk, frivilligas insatser och civilsamhällets roll, samt snabbt värdesättande av flyktingars expertkunskaper och kompetenser.

Förslag	Kostnad (miljoner kronor)
Stärkt civilsamhälle	300
Avdragsrätt för gåvor*	250
Obligatorisk samhällsorientering	33
Intensivkurser i svenska	450
Snabbare validering	107
Kompletterande utbildningar	130
	1 270

* I förhållande till BP16

ATT BLI EN DEL AV SAMHÄLLET

Människor som kommer till Sverige måste få en möjlighet att ta bli en del av samhället. Det är vad integration handlar om. Därför vill Centerpartiet stärka civilsamhället och även stärka utbildning i svenska och samhällsorientering för nyanlända.

Under de senaste månaderna har enskilda individer och frivilligorganisationer gått samman på sätt som saknar motstycke i modern tid. När miljontals människor har flytt undan krig, terror och förtryck har civilsamhället stått upp för öppenhet och humanism. Det har svarat upp mot utmaningen och varit en konkret kraft i såväl mottagande som integration av de människor som kommit till Sverige. Politiken kan och bör inte styra dessa människor och organisationer. Däremot kan politiken underlätta deras vardag och göra deras arbete än mer effektivt genom att undanröja hinder, sänka kostnader och ge möjligheter att spela en viktigare roll i mottagandet, genom att låta mer pengar stödja frivilliga nätverk framför byråkrati.

För Centerpartiet, vars historia i mångt och mycket springer ur det civila samhället och som alltid arbetat för att främja och stötta enskilda individers engagemang, är det en självklarhet att en närodlad politik gör vad den kan för att underlätta för civilsamhällets arbete. Civilsamhället är en av de viktigaste nycklarna för att integrationen ska fungera. Det är också viktigt att alla som bor i Sverige vet hur samhället fungerar, och att barn snabbt lär sig svenska så att de snabbt kan följa den vanliga undervisningen.

Återinförd avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer

Alliansregeringen införde en möjlighet att göra avdrag på gåvor till ideella föreningar, stiftelser eller registrerade trossamfund. Detta för att stärka dessa aktörers möjlighet att få in pengar till deras sociala hjälpverksamhet men också för att skicka en tydlig signal om värdet och behovet av det enskilda initiativet för att hjälpa utsatta människor i såväl Sverige som utomlands. Det är inte bra politik att minska vanligt folks drivkraft att ge till välgörenhet.

I en tid då världen bevittnar den värsta flyktingsituationen sedan andra världskriget och hjälpbehovet är enormt har den nuvarande rödgröna regeringen valt att slopa denna avdragsrätt. De berörda organisationerna har själva sagt att regeringens beslut kommer att slå undan benen på framför allt mindre aktörer. De kommer att förlora lika mycket pengar, minst 250 miljoner årligen, som regeringen säger sig få in till statskassan genom att slopa avdragsrätten.

Centerpartiet vill snarast möjligt återinföra avdragsrätten för gåvor till ideella organisationer och stärka både de ekonomiska resurserna för mottagarorganisationerna och incitamentet för den enskilda människan att vara med och bidra.

Från byråkratin till civilsamhället

Stora delar av civilsamhället har gjort enorma insatser för mycket små medel. De integrationsinsatser som kommer från ideella initiativ är ofta mer effektiva än den stelbenta struktur som utgörs av Arbetsförmedlingen. Riksrevisionen har konstaterat att civilsamhället i dag inkluderas i väldigt låg grad, och att det skulle kunna spela en mycket mer central roll för integrationen.

Centerpartiet vill därför omfördela 300 miljoner, från anslaget till Arbetsförmedlingen, till att istället styra över pengarna till ett systematiskt stöd för civilsamhället, med primärt fokus på civilsamhällets projekt och insatser för mentorskap för nyanlända, nätverksbyggande och civilsamhällets roll som länk till arbetsmarknaden. Dessa insatser ska utvärderas löpande så att stödet används effektivt och att resurserna går till de insatser som ger snabbast väg till jobb och etablering i det svenska samhället.

Nätverk är centralt för att få jobb i Sverige. Den lokala förankringen och det nätverk som många organisationer kan erbjuda borgar för en snabbare och mer direkt koppling till arbetsmarknaden och också för en snabbare inkludering i den lokala gemenskapen.

Mentorskaps- och stödprogram, i Sverige och i större skala ibland annat Kanada, har visat sig långt framgångsrika att ge nyanlända nätverk och öka jobbchanserna än myndighetsstyrda insatser för integration.

Satsa på obligatorisk samhällsorientering för nyanlända

För människor som flyttat till Sverige, oavsett skäl, finns ett stort värde i att tidigt förmedla bilden av det svenska samhället och hur det fungerar. Var man kan vända sig om man är i behov av hjälp, hur arbetsmarknaden ser ut och vilka regler som gäller. Därför anser också Centerpartiet att en utökad och beprövat ändamålsenlig samhällsorientering tidigt under asylprocessen är viktig för att lägga grunden till fortsatt integration lokalt och i det svenska samhället. I dag är det bara hälften av de asylsökande som får denna samhällsorientering. Samhällsorienteringen under asylprocessen bör vara obligatorisk och av god kvalitet. Centerpartiet vill satsa 33 miljoner kronor så att detta blir möjligt.

Introduktion i svenska för nyanlända barn

För de som kommer till Sverige som barn, med eller utan sin familj, är det viktigt att fånga upp viljan att lära sig språk och även ta igen eventuella förlorade skolår, och den kapacitet till inlärning som finns i formativa år. Nyanlända barn, och deras föräldrar, ska ha möjlighet att på kortast möjligast tid ta steget in i det svenskspråkiga utbildningssystemet, och i förlängningen svenska samhället. Ska barn och unga kunna ta del av såväl utbildning, information och nyheter samt kunna delta i en social dialog krävs det tidiga insatser. Därför vill Centerpartiet införa en nationell satsning på språkklasser för alla nyanlända barn.

Nyanlända barn ska ges tillräckligt stöd för att snabbt lära sig språket genom särskilt introduktion för nyanlända med intensiv språkundervisning i svenska med fler och specialanpassade svensklektioner. Utbildningen ska bekostas av staten och finnas tillgänglig i alla kommuner. Det kommer innebära att fler lärare också behöver ta del av särskild språkpedagogik och exempel inom och utom Sverige. Vi satsar 450 miljoner kronor på detta, främst bestående av undervisningstid, vidareutbildning och rekrytering av speciallärare men också insamling och utveckling av pedagogik.

ATT KOMMA I ARBETE

Det tar idag orimligt lång tid för nyanlända flyktingar att få ett jobb. Det gäller både de med liten formell utbildning och den ganska stora grupp som har akademiska meriter, expertkunskap eller drivit egna företag. En rad faktorer står i vägen för att de nyanlända ska kunna utnyttja sin kompetens: omständlig byråkrati, den svenska arbetsmarknadens brist på rörlighet och ingångsjobb, brist på kontakter in i svenska samhället och inte minst språkkunskaper. För att få till en varaktig förbättring krävs det att vi vågar ta en diskussion om villkoren och förhållandena på den svenska arbetsmarknaden men också komma med praktiska lösningar på mottagandet. Här presenteras två viktiga nycklar för att korta vägen in i jobb för den relativt stora grupp som redan har längre utbildning.

Snabbare validering av kompetens

Många som kommer till Sverige har såväl utbildning som lång arbetslivserfarenhet. Inte sällan i yrken som vi idag ser ett stort behov av i Sverige, såsom läkare, ingenjörer och andra specialister. Enligt en inventering från Arbetsförmedlingen hade redan 2014 över 10 000 flyktingar inom det så kallade etableringsuppdraget akademiska meriter, många av dem inom bristyrken. I åratal har det talats om att valideringen ska påskyndas av deras meriter, men i grunden är principen enkel. Processen ska börja omedelbart vid ankomst med inventering av kompetenser och ansvaret finnas hos Migrationsverket som snabbt ska vidarebefordra uppgifter. De myndigheter, främst högskolorna, som i nästa steg får uppdraget ska ha resurser och personal dedikerade till snabb validering.

Att människor har utbildningar inte får de validerade är ett enormt slöseri med mänskliga resurser. Vi satsar därför mer på validering genom stöd till validering av reell kompetens, resurser till UHR, stöd till branscher för validering och studievägledning. Totalt ökar vi resurserna till validering med 107 miljoner kronor.

Kompletterande utbildningar för nyanlända akademiker

För att underlätta för fler att komma in på den svenska arbetsmarknaden måste vi få på plats ett enklare och snabbare system för att komplettera utbildningar. Tusentals personer i etableringsplaner har en flerårig eftergymnasial utbildning och många av dem behöver en komplettering för att bli lärare, läkare med mera. Ska dessa människor ha möjlighet att bidra med sin kompetens måste vi göra det lättare för dem att genomgå kortare, kompletterande utbildningar som ökar deras möjlighet att få ett jobb. Idag finns ytterligare få av dessa utbildningar, bara några tiotal inom varje yrkeskategori.

Kompletterande utbildningar är därför ett billigt sätt att få fler högutbildade. Ändå får mycket få personer i dag möjlighet att ta del av dessa kompletterande utbildningar. Centerpartiet avsätter 130 miljoner kronor för att förstärka möjligheten till kompletterande utbildningar.